UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Iure dominij impetrando.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

LEX V.

a 1 **SI reſiduum.** [a] † Imploꝛari poteſt arbiter ad calculandam ratione͂ inter debitoꝛem ⁊ creditoꝛem. hoc dicit. Uide gl. que incipit, ſi autem, ⁊c. de qua feci determinationem in l. acceptam. ſ. de vſur.

ADDITIO.

a AND. BAR B. ¶ Si reſiduum. Uide Bart. in conſi. cxxxv. incip. literas mag. veſtre.

LEX VI.

1 ¶ Executoꝛ, an pꝛo modico legato poſſit vendere magnam poſſeſſionem.

1 a **QUandiu.** Uide gl. fin. huius l. ibi, ſed ſi plura, ⁊c. ¶ † Quero vtrum executoꝛ pꝛo modico legato [a] poſſit vendere magnam poſſeſſionem. Dic vt in gl. ⁊ in l. pe. ſ. qua͂do decre. opus non eſt, ⁊ dicit quod poteſt ponere manum ad quam rem velit, tamen gl. hic videtur aliter dicere, quam hic vt d. l. alio. de ali. ⁊ ci. le.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Pꝛo modico legato. An pꝛo modico debito poſſit vendi res magni valoꝛis, vide tamen in l. a diuo pio. §. in ve͂ditione. ff. de re iud. ⁊ facit ad hoc quod not. Bar. in l. iij. ſ. de neg. geſt. ⁊ in d. l. Julianus. §. offerri. de act. emp. ⁊ Barto. in l. creditoꝛi. alle. in glo. Adde ſecundum Bal. quod ob es alienum, res pupilli magni pꝛetij vendi non poteſt pꝛo modico debito, ſi alia res erat, que poſſet vendi ad concurrentem quantitatem, vel quaſi, aut non poterat aliter ſatiſfieri, nec erat alia res, ⁊ illa pꝛo parte vendi non poterat, ⁊ tunc totu͂ valet, arg. l. ſi ſponſus ſponſe. §. generaliter, ⁊ ff. de do. int. vir. l. ſi. C. de bo. aut. iudi. poſ. aliter vendi non valet, etiam ſi decretum iudicis interueniat. Ita voluit ipſe Bal. conſi. lx. iij. vol.

Debitorem venditionem pignorum impedire non poſſe. Rubrica XXIX.

LEX, I.

1 a **SI ſunt.** † [a] Pꝛohibitio debitoꝛis in teſtamento, vel inter viuos, non impedit pignoꝛis alienationem, idem ſi no͂ totum debitum offeratur. hoc dicit hec lex,

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si ſunt vide Bal. in l. ij. ſ. ſi aduer. rem pigno.

Si vendito pignore agatur. Rubr. XXX.

LEX I.

a **PReſes pꝛouincie.** Hec eſt ſubtilis lex, [a] ſi creditoꝛ in diſtrahendo pignoꝛe dolum committit, debitoꝛi contra ipſum actio competit, ⁊ in ſubſidium co͂tra emptoꝛem dolo participantem. h. d. Oppo. ⁊ videtur ꝙ venditio non valuerit, vt j. l. pꝛoxi. Huius timoꝛe gl. diſtinguit tres caſus, aut creditoꝛ non habebat ius vendendi, aut habebat. Et ſi habebat, aut no͂ fuit in dolo, aut fuit in dolo ipſe tantum, aut ipſe, ⁊ emptoꝛ. Et dic
1 vt in gl. ¶ Circa hanc l. ¶ † Quero, qua actione poteſt agere iſte debitoꝛ, cuius res eſt vendita contra ipſum creditoꝛem. Gloſſ. que eſt hic, dicit pignoꝛatia actione. Uide gloſſ. ſuper verbo, iubebit Iſta gloſſ. pꝛocedit clare, quando creditoꝛ vendidit pignus quod ſibi fuit traditum, nam obligatio iſta, ex qua oꝛitur pignoꝛatia contra creditoꝛem, contrahitur re, vt inſti. quibus modis. re contrahi. obl. Sed ſi creditoꝛ ve͂didit hypotheca͂ ſibi traditam, quod facere poteſt, vt ſ. tit. ij. l. hypothecis tunc non poteſt habere locum pignoꝛatitia, que non eſt contracta de neceſſitate, ergo agendum erit actione de dolo. ¶ Quero, qua actione agit iſte debitoꝛ contra emptoꝛeem dolum participantem. Gloſſ. ponit opi. Quidam dicunt, interdicto fraudatoꝛio, quod glo. repꝛehendit, qꝛ hodie habet locum Pauliana ex tit. de his que in frau. cred. Puto quod habeat locum fraudatoꝛium interdictum. Nam edictum de his, que in fraudem credi. habet locum, quando quis ve͂dit rem ſuam in fraudem alterius, no͂ ſuam pꝛopꝛiam, ⁊ ideo habet locum interdictum fraudatoꝛium, de quo licet tit. expꝛeſſum non habeamus, tamen facit tex. mentionem de illo in l. pupilli. in pꝛin. de ſol. ⁊ l. ſi poſtula͂te. in pꝛin. ff. ad treb. licet impꝛopꝛie ibi ponatur, ⁊ ideo bene fecit Jo. qui in arboꝛe ſua fecit ſpecialem tit. de interdi. fraudatoꝛio. Dixi de hoc in d. l. pupilli. ¶ Sed quero, quid co͂cludam in hoc interdicto. Dico quod hic ante omnia debet pꝛecedere diſcuſſio in bonis creditoꝛis alienantis, vt hic, in pꝛincip. Sicut dicimus quando agitur illo edicto, de his que in fraud. cred. vt l. ij. ⁊ l. ignoti. de his que in fraud. credi. qua diſcuſſione facta petam vt perinde cogatur mihi ad illam rem reſtituendam, ac ſi venditio per creditoꝛem facta non eſſet, vt dicitur in ſimili Inſtitu. de act. §. item ſi quis in fraudem. ⁊ pꝛobatur in ſi. huius legis.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Subtilis lex. Uide que not. Bar. in l. iij. j. de iur. fiſ.

De luitione pignoris. Rubr. XXXI.

LEX II.

a **INtelligere.** [a] Licet tollatur actio perſonalis, tamen durat hypothecaria hoc dicit. Quomodo hoc poſſit eſſe, ꝙ ſublato pꝛincipali remanet acceſſoꝛium? Cy. hic tractat ⁊ facit vnam longam filateriam, ⁊ hec eſt not. lex.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Intelligere. Adde gl. no. in l. ſi paternam. ⁊ ibi Bal. in ſi. ſ. ad velle.

Si vnus ex pluribus hæredibus, creditoribus vel debitorib. Rubr. XXXII.

LEX II.

a 1 **ACtio quidem.** [a] In hac l. ſi. quero † qualiter debeat fieri co͂cluſio in hypothecaria. Hic videtur tex. quod debet alternatiue concludi, vel vt debitum ſoluat, vel poſſeſſionem cedat, ſeu poſſeſſionem reſtituat creditoꝛi, qꝛ natura hypothecarie eſt, vt nudam poſſeſſionem aduocet, vt l. ſi cum venditoꝛ. §. j. de euic. Illud autem quod poſſeſſoꝛ debitum ſolue͂do poteſt retinere re, non eſt ex natura hypothecarie, ſed ex quadam poteſtate poſſeſſoꝛi conceſſa, vt l. mulier. ff. qui potioꝛes in pignoꝛe habeant. ⁊ quibus modis pign. vel hypo. ſolui. l. Paulus. ideo conſultius eſt, quod concludatur iſto modo, peto eum mihi conde͂nari ad tradendum mihi poſſeſſionem dicte rei retinenda͂ in cauſam pignoꝛis pꝛo pꝛedicta quantitate, donec mihi integre ſatiſfiet. Si tamen foꝛmaretur libellus, pꝛout hac lege in ſi. dicitur, non repꝛobarem eum.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Actio quidem. Uide quod not. Bart. in l. heredem. ſ. de here. act. ⁊ Bar. in l. moſchis. ff. de iur. fiſc.

Si pignoris conuentionem numeratio ſecuta non ſit. Rubrica. XXXIII.

LEX I.

SI pecuniam. Iſtam legem habuiſtis de verbo ad verbum. ſ. de non nume. pecu. ⁊ ibi multa dixi.

De iure dominij impetrando. Rubr. XXIIII.

LEX I.

a b **DOminij.** [a] Not. iſtam l. contra eos, qui faciunt concedi licentiam [b] a iudicibus nuncijs citandi omnes ſuos debitoꝛes, quod non valet, niſi debitoꝛum nomina expꝛimantur. h. d. loco ſummarij.

ADDITIONES.

a AND. BARB. ¶ Dominij. Uide do. Ant. in c. j. de iud. ⁊ ibi. Jo. de Imo. ⁊ ibi dixi, ⁊ vide Bar. in l. j. ſ. de exhib. reis.

b ALEX. ¶ Licentiam. Not. de generali licentia nuncio citandi. Adde quod not. Bart. in l. qui autem. §. ſi. de conſtit. pecu. ⁊ Bar. in l. ij. in addi. ⁊ ibi late dixi.

LEX II.

a **SI creditoꝛ.** Per vnum actum contrarium receditur a pꝛiuilegio [a] l. h. d. De materia huius l. habetur plene per doct. in l. voluntarie. ſ. de exe. tu. ⁊ in c. cum acceſſiſſent. de conſtit.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Receditur a pꝛiuilegio. Pꝛobatur in l. j. in fin. ff. de conſti. pecu.

LEX III.

a **VEtuſtiſſimam.** [a] Antiqua obſeruatione ſublata debitoꝛ moneatur, vt certo tempoꝛe ſoluat, quo elapſo a pꝛincipe dominium impetratur, poſtquam impetrationem, debitoꝛ intra biennium an-

dicetur, vt res legitime eſtimabitur vt ſi quis vltra hz, reſtituat, ⁊ qđ minus acceperit, conſequatur. h. d. No. ꝙ antequã pignus vẽ
b datur, a creditore debet precedere denunciatio,[b] ⁊ poſt denũciationem debet labi biennium, antequam vendatur. Item no. qualiter ius dominij impetratur, ⁊ cum quanta ſolennitate, ſʒ hoc non ſeruatur ſm ſtatuta Italie. ¶ Ultimo no. de eſtimatione fienda p iudicem, dixi in l. ij. ſ. de reſcind. vend.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ ¶ Uetuſtiſſimam. Limitat Ang. in l. debitorib⁹. ff. de re iud. hec lex loqtur in feneratore, ⁊ vnus feneratoꝛ non põt vendere, niſi elapſo biennio. ſecus in alio creditore, qꝛ ſi interuenerit tacita monitio poteſt vendi. alle. l. ſi conuenerit. ff. de pig. act.
b ALEX. ¶ Denunciatio. Qualiter hec lex procedat, vide Ang. ⁊ Imo. in l. ſi finita. §. poſtea autez. ff. de dam. infe. poſt Bar. in l. iul. in vj. co. ea. l. ⁊ Ang. ⁊ Imo. in l. debitoribus.

De pactis pignorum. Rub. XXXV.

LEX I.

QUi pactus. Ad euidẽtiã iſtius l. debetis ſcire ꝙ ſicut in contractu emptionis, ⁊ venditio. dꝛ pactũ l. cõmiſſorie, qñ fit per verba directa, vt puta res ſit inẽpta. Ea vero pacta, que fiũt p verba obliqua, vel inſlexa, vt res reuertatur, reſtituatur ⁊c. Iſta nõ dicũtur pacta l. cõmiſſorie. ſed pacta ſimilia illi pacto l. cõmiſſorie, vt vidiſtis in l. j. ⁊ l. cõmiſſorie. ſ. de pac. int. emp. ⁊ vẽ. ⁊ no. in l. j. ff. de don.
* Ita eodẽ mõ in pignore, illud dꝛ pactũ l. cõmiſſorie, ꝙ eſt factum per verba directa, vt puta, ſi debitoꝛ ad diẽ nõ ſoluerit, pignus ſit creditoris, ſed ſi fieret p verba obliqua, vt puta, ꝙ pignus detur in ſolutũ creditori, aut debitoꝛ promiſit ſe dare inſolutũ, tunc non eſt pactum l. cõmiſſorie, ſed ſibi ſimile, de quo loquitur, iſta l. j. que breuiter dicit: Pactum ſimile pacto l. commiſſorie in pignoribus nihil operatur. h. d. Materiam huius l. dicam. j. eo. l. fin.

LEX II.

SI fundi. Ceſſante cauſa pignoris pignus debet reddi. h. d. vel aliter, pactũ l. cõmiſ-
a ſorie, vel aliud ſibi ſimile, ex pacto poſt facto[a] in pignoribus nõ reprobatur. h. d. Querit gl. quid ſi actum fuerit, vt re empta euicta retineatur pignus ab emptore, eodemqʒ creditore loco primi fundi an valeat? Gloſ. dicit quod ſic, ⁊ ſic poteſt intelligi hoc, ⁊ hoc etiam ſecundo modo ſummaui tibi. Sed cõtra hoc op. nonne hoc eſt pactum l. commiſſorie, vel ei ſimile vt pignus reti-
1 neatur? † Rñ. illud pactũ hic fuit appoſitũ ex interuallo ideo non
b reprobatur[b] vt l. titius. ff. de pig. ac. ⁊ ſ. de pig. l. cũ dominam. Dixi vobis in l. qñãuis. ff. de ſolu. Ratio huius eſt, qꝛ tẽpore quo contrahitur debitum, debitoꝛ faceret quicquid creditoꝛ vellet in mũdo, vt haberet pecuniam, ideo lex voluit qđ non valeret tale pactum, vt pignus haberet inſolutum pro debito: ſed quãdo ex poſt facto debitoꝛ facit creditori tale pactũ, tunc ceſſat iſta ratio, ideo valet. Et etiam iſta ratio probatur. j. l. proxi. Ita debetis intelligere hanc materiam.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Poſtfacto. Et poſt factũ l. cõmiſſorie ex poſtfacto vʒ. Et vide Bal. in c. 1. de feu. da. in vicẽ legis cõmiſſorie. ⁊ bar. j. l. pxi.
b ALEX. ¶ Reprobatur. Sed nunqd conſuetudo contra hanc l. valeat? Bal. ꝙ non in l. ij. que ſit long. conſue. ⁊ Bald. in c. j. de feu. dato in vicẽ legis cõmiſſorie, dicit qđ ſi pignoro tibi hanc rem ⁊ ſi non luo intra mẽſem, non poſſit amplius lui. An iſtud ſit pactũ legis commiſſorie? dicit ꝙ ſic, dic vt ibi ⁊ pone plures q. in hac materia ⁊ Bal. in l. ij. ſ. de ꝯhẽ. emp. ⁊ vide que dicit in l. j. ff. de l. cõmiſſo. ⁊ addit Bar. in l. quãuis. de ſol. Sed pone, feneratoꝛ mutuauit mihi re vera centum. pro quibus ego faciam chartã venditionis cuiuſdam domus. hoc pacto qđ ego promitto redimere hanc domum poſt quinquennium, ⁊ non ante. Adde Bal. notab. in l. ij. ſ. de pac. int. emp. ⁊ ven. ⁊ Cy. in l. j. ſ. de prob. ⁊ Bald. in l. emptione. in prin. ⁊ ibi Bar. ſ. plus vale. ꝙ agitur. Et vide in ſimili no. Bar. in rub. de vſu. ⁊ cal. in. queſt. incip. vſurarius emit. ⁊ vide Bal. in l. ij. ſ. plus valere qđ agitur. Et adde que dixi poſt Bal. in l. ij. de iure emp. Sed quia ſi rem valentem centum vendo pro quinquaginta pacto appoſito, qđ ſi non ſolueres vſqʒ ad talem diem, ſoluas centum, vel iuſtum pretium, dic qđ iſta non eſt vſura, ſed augmentatio pretij, arg. l. ſi pecunia feneris. §. ſi. de vſu. Ita tenet no. Bal. in c. j. qualiter vos proprie. priuetur, ꝙ tene menti, ſecundũ eum, ⁊ vide eũ ibi. qui ponit etiã q. in materia, ⁊ cõtra iſtos feneratores q etiã tẽpore contractus mutui, faciunt fieri procuratorẽ ad cõfitendũ, ⁊ tranſigendũ, vide Bal. in aut. hoc ius. ff. de ſacroſ. ec. ⁊ l. ſi per impreſſionem, per illum text. ſ. quod met. cau. ⁊ quod dixi in l. cum plures. de ſacr. ſanct. ecc. ⁊ qua actione reſcindatur contractus factus in fraudem vſurarum. Uide Bald. in l. fin. ſ. de pig. actio. ⁊ ibi etiam, an fructus in hoc cõtractu feneratitio ſcilicet in venditione extenuant ſortem. Et quod not. gl. in c. ad noſtram de emp. ⁊ vend. ⁊ dicit Bal. in l. fruſtra C. ad velle. quod ex preordinatione precedenti, preſumitur contractus vſurarius. vide ibi, ⁊ quid de his qui mutuant pecuniam debitoribus, cum hoc ꝙ cogant eos vt emant fundum, vel nomen debitoris in ſolutum, vide Bal. in l. cum alleg. in verſic. modo quero etiam. ⁊ de eo qui promiſit ſoluere decem, ſi quinque ſoluit intra mẽſem, an elapſo menſe poſſit cogi ad decem, vel ad quinque tantum, quaſi preſumatur fraus ⁊ de fraude vſurarij qui facit confiteri debitorem coram epiſcopo inſtrumentum eſſe de vero capitali. Uide Bal. in l. j. ſ. de collu. deteg. Quid ſi promiſit reddere intra mẽſem mutuum, alias voluit quod licitum eſſet accipere pecuniam mutuo a tertio quam ſoluere promiſiſti, vide Bal. ſ. de execu. rei iudi. Et an donatio vſurarum perceptarum que fit feneratori preſumatur colorata, vide Bal. in l. ab Anaſtaſio. ⁊ Bal. ⁊ Ange. ⁊ Imol. in l. ſi marito. §. j. ſol. mat. Et de vſurario, qui confeſſus eſt habuiſſe centum de vſuris ⁊ de alijs facit quietationem, an illa pro quibus eſt facta quietatio poſſunt repeti per debitorem, ⁊ de multis fraudibus feneratorũ, vide per Ioã. And. in c. ex literis. de iureiur. ⁊ in c. noſtram. de emp. ⁊ vend. Quid ſi pro mille emi a Titio reditum aliquem annuatim, an ſit vſura? Uide Bald. in l. j. C. de his que pene nomi. Federi. etiam in conſil. vlti. ſ. ccciij. ADDE Que poſui in proemio Cod. Et adde an priuilegio inducto per hãc l. poſſit renũciari? ⁊ vide doc. in c. ſi diligẽti. de fo. com. Et maxime do. Maria. Sozi. ibi gl. j. verſi. circa tertiũ.

LEX. III.

* QUoniam. * Pactum l. commiſſorie, in pignoribus reprobatur. h. d. Oppon. de l. ſi quis in conſcribendo. ſ. de pac. Sol. ſpeciale eſt in iſto pacto l. commiſſorie, propter deceptionem quam continet, vt patet
a ex princ. huius l. ⁊ dixi ſ. l. proxim. Oppo. de l. ſi fundus[a]. §. fin. ff. de pig. Sol. Aut opponit pactum, quod debito nõ ſoluto ad tẽpus, pignus ſit tuum pro debito. Iſtud eſt pactum l. commiſſorie, ꝙ reprobatur hic. Aut apponitur pactum quod debito nõ ſoluto pignus ſit tibi emptum iuſto pretio, ⁊ iſtud non eſt pactum l. cõmiſſorie, ⁊ in eo ceſſat omnis cautio, deceptio, ⁊ valet, vt d. l. ſi fundus, §. fi. ⁊ debet eſtimari per iudicem, vt vidiſtis. ſ. ti. j. l. fi. in fi. Quidam
1 tamen † cauti feneratores Bon.[b] ex conſ. ſuorum antiq. doct. ⁊ ad-
b uocatorum faciebant fieri inſtrumentum iſto modo. Si pecuniam ad tempus non ſolues, ſit fundus mihi emptus iuſto pretio, declarando arbitrio talis, ⁊ talis, quos ⁊ tũc eligimus in arbitratores, ⁊ bonos viros, ⁊ tene menti, quia eſt pulchrum cõſilium. ¶ Item illud quod dixi, quod pactum legis commiſſorie non valet ab initio. ſecus eſt ex poſtfacto, vt dixi. ſ. prox. quod perpetuo tene menti. Iam reprobaui vnum conſilium, per ea que ſ. dicta ſunt.

ADDITIONES.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Quoniam vide ad limitationem Afet. in l. ſi ita quis. §. Seia cauit. ff. de verbor. oblig.
a ALEX. ¶ Opponitur de l. ſi fund⁹. Ad gl. fi. hic vide Bar. ⁊ Imo. ⁊ Pau. de caſt. in l. qui Rome. in prin. de verb. obliga. Et an valeat hoc pactum quod liceat creditori a ſeipſo accipere inſolutum, vide plenẽ Bar. in l. iij. in repet. in ij. q. princ. C. de pigno.
b ALEX. ¶ Feneratores Bon. Per Bart. in l. iij. in vlti. q. de pig. ⁊ Bal. in l. in vendentis. adde Bar. in d. l. ſi fundus.

De exceptione ſeu preſcrip. Rub. XXXVI.

LEX V.

LIcet vnde vi. Que annalia ſunt ad agẽdũ perpetua
a ſunt[a] ad excipiendum. h. d. Gl. ponit hic caſum multis mod. ¶ Tu pone caſum, ſecundum vltimam lecturam. ¶ Quero, exempla huius l. Gl. ponit primũ exemplũ ꝙ dic vt in ea. quam vide. Glo. vt videtis reprobat iſtã poſitionem, quia cum tibi nullum detur interdictum, ergo mihi nulla detur exceptio ab hac abiectione poſſumus tueri hanc lect. quod licet non habet interdictum poſſeſſorium, habet tamen rei vendicationem ſed tamen illa lect. non placet propter aliud. Nam per legẽ, quis in tantam ſupra. vnde vi. quis non perdit dominium ipſo iure, ſed demum lata ſententia, ergo ante latam ſentẽtiam quis non haberet exceptionem ex vigore huius l. ſicut dicimus in ſimili in reſtitutione in integrum. vt l. necnon §. exemplo. ex quibus cauſis maiores. ⁊ leg. exceptiones. in fine de exceptio. Preterea ſecũdo pena l. ſi quis in tantam. non habet locum. quando recuperata fuit poſſeſſio incontinenti, quia nunquam fuit amiſſa, quia ſaltem ciuilis fuit retenta in animo, vt tangitur per gloſſ. in l. quis poſſeſſionem

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN